

Kako se postaje Vrtićanin?

prof. dr Ivana Mihić
Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom
Sadu
imihic@ff.unc.ac.rs

Danas su u sobu prvi put ušli trogodišnjaci. Pozvale smo i njihove roditelje sa njima.

Ponudile smo im da istraže prostoriju- da zavire u svaki kutak, otkriju šta tamo ima, zapišu zajedno šta je najzanimljivije u tom kutku- čime je najizazovnije igrati se.

Na kraju dana, rekle smo, pozvaćemo ih da sednemo zajedno oko velike mape naše sobe koju smo napravile. Razvićemo je na sredinu našeg prostora i svako će imati mogućnost da zapiše (zalepi, prikači) svoju zabelešku o kutkovima naše sobe.

Razmileli su se.

Neka su deca trčala sama na sve strane, a mame trčale za njima. Sve bi otvorili, čačnuli, i nigde se nisu zadržali baš puno.

Neku decu su roditelji čvrsto držali za ruku i vodili ih po prostoru, držali ih oko struka dok im ukazuju na različite stvari u prostoru. Deca su gledala malo u njih, malo u to na šta im ukazuju, malo u drugu decu.

Neka deca su išla sama po prostoru, a roditelji su ih čekali pored ulaza, na stoličicama.

Neka deca su želela nešto, ali im roditelji nisu dali, pa su plakali. Roditelji su onda popuštali.

Neka deca su sve vreme proveli u svom kutku.

Neka deca su sa svojim roditeljima obišli ceo prostor. Ponegde bi zastali, razgovarali, probali nešto, negde su se igrali dugo. Negde su se smejali.

Bilo je raznih iskustava.

Prva devojčica i njena majka su se dugo igrale plišananim životinjama. Devojčica im je kuvala, kupala ih, pričala im. Majka je pomagala, devojčica joj je rekla „budi im tetka“ i ona je to bila- pitala bi je povremeno nešto, a devojčica je odgovarala. Devojčica joj je govorila šta radi, pričala joj nešto o plišananim igračkama- kako se zovu, šta vole, koju hranu nisu nikad probale, zašto ne vole da se kupaju. Majka je strpljivo slušala i reagovala izrazima lica i klimanjem glave, povremeno je nešto komentarisala. Devojčica je bila veoma nežna prema plišananim igračkama. Majka je delovala opušteno, a devojčica potpuno udubljena u igru.

Onda je devojčica predložila majci da malog Pandu povedu u šetnju. Zaustavljale su se u raznim kutkovima naše sobe. Devojčica je gledala Pandu u lice, dok joj je on objašnjavao šta mu se tu sviđa, a šta ne. I devojčica je Pandi pričala svoje utiske. Sviđale su joj se zavese, pogled kroz prozor na veliko drvo i jedna bubamara koja se sakrila uz ručku od prozora.

Molila je mamu da to zapišu. Mama je zapisala, a devojčica docrtala svoje i Pandine omiljene stvari iz sobe. To su unele na mapu.

Druga devojčica i njena mama su, držeći se za ruke, obišle prostor brzo.

Složile su se da ima puno šarenih stvari.

Pročitale su jednu priču.

Devojčica je donela puzle iz hodnika i složile su ih.

Mama ju je pitala: „Šta ti se najviše sviđa?“ i devojčica je rekla-knjige.

To su zapisale na papir.

Mama je zatim sela na stoličicu, a devojčica se igrala knjigama.

Treću devojčicu je njena mama poslala da istraži prostor. Devojčica nije htela. Mama ju je ubeđivala: Pa to je tvoj vrtić, idi, vidi čega ima.

Devojčica je oklevala- malo je gledala šta rade druga deca, malo je stajala pored mame, malo negodovala, ali nije otišla.

Mama je rekla: Neću ja istraživati tvoju sobu. Ja sam već bila u vrtiću- sad je na tebe red.

Devojčica je rešila da ostane uz mamu. Mama je uzela neke flajere da čita. Devojčica je gledala one koje je mama odlagala u stranu.

Na mapu su zalepile da ima puno flajera u sobi.

Četvrta devojčica je pošla sa nekom nepoznatom devojčicom i njenom mamom da se igra kockama. Njena mama se smejala: Kocke je oduševljavaju, rekla je, to joj je na tatu- oni su građevinci. Neće vam smetati, zaista se njima lepo igra.

I devojčica se igrala kockama.

Mama je bila blizu.

Kada je bilo vreme da zalepe svoje utiske- mama je na stiker napisala kocke. Devojčica nije htela da ide kući. Mama joj je obećala sladoled usput, pa je onda krenula.

Zamolile smo ih da donesu fotografije ili zapise svojih omiljenih kutaka u kući ili okolini- gde deca najviše vole da borave i da se igraju.

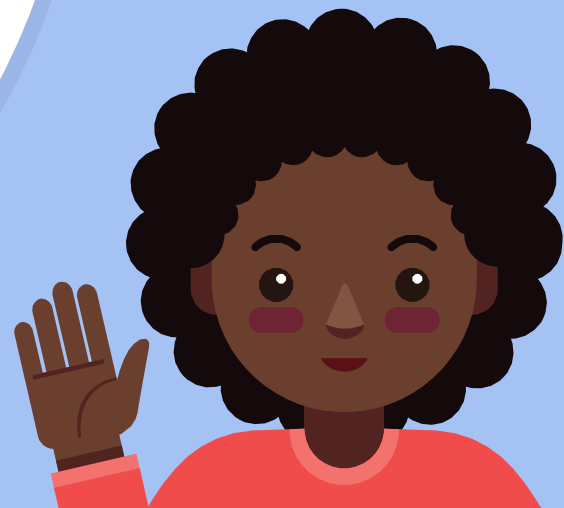
Prva devojčica je donela sliku livade i pijace.

Druga devojčica je donela fotografije svoje sobe pune igračkaka.

Treća devojčica je donela fotografiju igraonice u blizini njene zgrade.

Četvrta devojčica je donela fotografiju igrališta iz kvarta.

Šta je cilj
tranzicije u
vrtić?

Postati Vrtićanin/Vrtićanka.

Dete koje je učestvuje u novoj zajednici

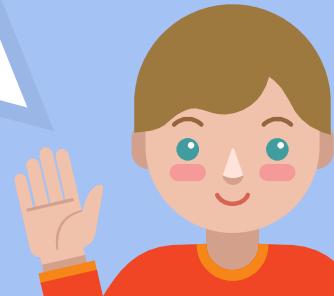
Dete koje kreira i širi mrežu različitih odnosa

Dete koje uči u novoj zajednici

Dete koje upravlja vremenom i balansiranjem odnosa i dešavanja u dve zajednice, povezuje dve zajednice kojima pripada...

Priroda tranzicije iz porodice u vrtić

- × Vertikalna (ka novim ulogama) i horizontalna tranzicija (iz uloge u ulogu)
- × Očekivane promene- uloga i sa njom vezana ponašanja i veštine, građenje identiteta, pozicije u zajednici (na nivou deteta, na nivou porodice)

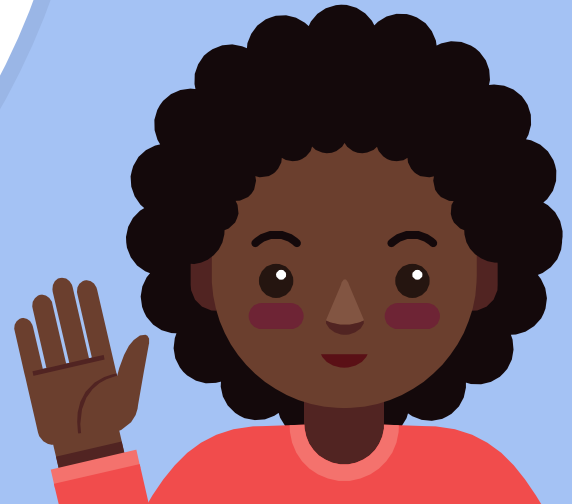

Upoznajte Anu...

Ana (38 meseci) se prvi put uključuje u vrtić. Ana živi u hraniteljskoj porodici. Pre toga je bila mesec dana u prihvatilištu. Njena biološka majka (16 godina) je motivisana da se stara o njoj, ali u ovom momentu nije u mogućnosti. Za majku je kreiran plan podrške koji uključuje završetak školovanja i ponovno uspostavljanje kvalitetnih odnosa sa sopstvenom porodicom. Majka i Ana se viđaju skoro svaki dan u prisustvu hraniteljice (pre toga su se viđali u prisustvu stručnih radnika). Sve češće budu same i družu se, Ana prespava kod nje. Kontakt Ane i Majke je dobar, Majka je topla, nežna i Ana je prihvata. Ana je radoznala, priča, voli da se igra.

Od čega zavisi
ovladavanje
ulogom
Vrtićanina?

1. Značenje uključivanja u vrtić

Adaptacija na vrtić

ili

Preuzimanje uloge Vrtićanina?

Pasivno dete
Pasivna porodica
Očekivane promene **ka**
„adaptiranom“ detetu
Uniforman pristup

Značenje iz
ugla vrtića

Aktivna porodica
Dete i porodica kao aktivni učesnici
Očekivane promene **ka vrtiću koji**
osigurava uključivanje sve dece
i njihovih porodica
Individualizovan pristup

- Fleksibilno „prebacivanje“ iz uloge u ulogu
- Fleksibilno „prebacivanje“ iz relacija u domu u relacije u vrtiću
- Fleksibilno „prebacivanje“ iz aktivnosti u domu u aktivnosti u vrtiću
- Preuzimanje i ovladavanje očekivanim ponašanjima vezanim za status i ulogu u zajednici

Značenje iz
perspektive
deteta

Izazovi koje ona nudi:

- *Imati ulogu u relaciji van porodice/biti član druge zajednice osim porodične*
 - *Odvajati se od roditelja*
 - *Istraživati i učiti sa vršnjacima*
 - *Istraživati i učiti uz drugog odraslog*
- *Uspostaviti odnos sa drugim odraslim (van porodice)*
 - *Upoznati put do vrtića*
 - *Upoznati vaspitača*
 - *Upoznati vršnjake iz vrtića*
 - *Upoznati vrtić kao zajednicu*

Cilj vrtića:

Upoznati značenje uloge Vrtićanina koji
ima vrtić, dete, porodica, zajednica
Komunicirati-razmeniti značenja
Dati ime izazovima koje nova uloga
postavlja pred sve aktere

2. Koferi iskustava

- Iskustvo koje dete ima pre polaska u vrtić značajno je za prilagođavanje, uspostavljanje odnosa sa novim osobama, podršku koju dete ima
- Iskustva koja dete ima pre polaska u vrtić oblikuju detetovu veštinu da se osloni na druge u istraživanjima
- Detetov sistem uverenja o sebi i drugima (razvijen na osnovu iskustava sa svojim starateljima) služi mu kao vodič

Cilj vrtića:

Načiniti vidljivim one koji se staraju o detetu, da bismo mogli da prepoznamo detetova iskustva (iskustva nisu (samo) događaji, već odnosi u kojima je kroz njih prošlo)

**3. Veština
detetovog
okruženja da
podrži dete**

- Veština okruženja da podrži prethodne tranzicije u iskustvu deteta
- Veština okruženja da razume izazove iz detetove perspektive, prepozna načine na koje dete komunicira svoje potrebe, interesovanja, brige i podrži ga
- Spremnost okruženja da podrži dete u istraživanju izazova vezanih za tranziciju

Cilj vrtića:

Načiniti vidljivim one koji se staraju o detetu, da bismo mogli da prepoznamo način na koji podržavaju dete (da pratimo kvalitet odnosa)

Načiniti vidljivim one koji se staraju o detetu, da bismo mogli da prepoznamo potrebu za podrškom njihovim veštinama i odnosima sa detetom

**Koje dete je
imalo najlakšu
tranziciju?
(zapišite na papirić)**

**Koja od
devojčica je
Ana?
(zapišite na papirić)**

Zamislite vrtić...

u kom Ana i svako dete može da se uključi na način, tempom koji oslikava njihova životna iskustva, gde mogu da unesu svoja iskustva i promene zajednicu vrtića svojim dolaskom, a ne sebe svojim dolaskom...

